

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 35-

Fylke: Telemark

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Notdal

Emne: Ølbygging

Bygdelag: —————

Oppskr. av: John Teitan

Gard: Teitan

(adresse): Finnvegen 51

G.nr. 51 Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Teitan med fr B. Hjerted 9. 10. 81 ad adr. Finnvegen

SVAR

Ølbygging av malt er naa stutt
for teiking 30 aar sidan. Men og annan
kunde nok brygge malsøl eller den tid
og, men stott ^{er} det stutt paa dei
tidet Eil for godsøkter her som hadde
bitter - smilt J. Raaberg og Gud O. Haal
tok ein stumps homning og hadde i malte
ølet. Det var i 1890 til 1910. Det gjorde
sik til at ølet fik ein makaløs fin
og god smak. Homning øl, som
det var kalla her i grunna.

B!

4

Skulle me annaa nokre der
saa finke til bryggje malt øl, saa
måtte eg minna to systar, Helga H.
Skogen og Tora H. Brakkebaas.
Dei for künde paa gardene her godt
og vil i 40 aar og bryggja øl. By minnet
dei var godt Helga hadde for nokre år
sidan min bror, 98 aar gammel.
Paa gardene bryggja dei i 1880-son dei
hadde høve og raad til, mykje øl
minde allestedsomstendst hadde
stot til, men ikk for künde det
vokte det allmindelge.

8187

7318

Eg var borte gütangur fyrste ganglett
 fyr: Jact^{eg}saag dei hadde keytt 2 store
 sekker fullar av Byggkrosser til 2-3
 m. lang streng og pukka dei med
 eit stort praktfult fult av runderde
 vaku. Det skende blaugrønt. Det
 var byrjunga til maelblauginga. -
 Nokre dagar etter saag eg det byrja rykte
 fraa Bodaløya som laag ut i fjord-
 kanten: Bygget skende her gro og
 trossast for maelvinga. Saa i ein bekk
 Vaskibekke bak Bodaløya stod det
 usk komu hestet. For hadde teke upp
 skinnene. Dei skende grothoggrast
 til mael maelvinga. Reya hadde det
 kome, saa det var komu safu nok. -
 Eg ry mateg ses den usk komu a under
 ein lilese foss. Den er saa lilese. fode
 vegen har teke plasser. -

Det er oft som hockap bygget. Det
 "rynt" lik dei byggingssmann i mild.
 Ein gannet vart hoggen og ut etort lag
 bore jord i edtruset. Briste fraa Fos.
 dalsbakkearne laagi ein stor haug
 ute paa bakken. Her stod ölbruggatun
 med ein kivi, sot let a ut det som fro
 sjöls farrdt var best laga. Saa grön
 som angeteg var mest avgjettande. -
 Reim stor kopatkjele, grytet og tejt-
 fote tejt - kaastekst. Reide teim gjest.
 Saa kom 2 ölhumrar fraa Vaskibekke.
 Det dei hadde lege i blaut, da dei hadde
 givna. So var dei og reingforde.
 Det het var fyke b i vinga til byggju-
 ga som vada inn lag i dagar. -

2187

7318

Gaule Helga Skogen fortalte om en
 somt slik. Heimbygga til bruk a dei
 helst tie fol og maad det i turet skulde
 vada gjikkod. Bryllup - Helst laga dei
 malle ar Bygg. Det var det bedste
 maaket. Skotet skulde det og vada
 med god foisk smak. Dei saa kalla
 bryggeluis paa godene selke dei i jess
 for ha ein deso stad brygga til paa.

Det inne stod da si atot bryggeluis
 og flise lidt mindre greter. Dei
 var felasse i Spissee, oppmunda. da
 vist bryggeluisa. Saa ho var lett aa
 fyre on der. Saa var det at bryggeluis
 for bryggeluis, raasteket og gongeluis.
 Ein og 2 stue kapot kjel det var og
 aallverent det. Raasteket var higt
 og stod paa trekin som kom fram
 kom ein forluinging at 4 at leggen
 omkring lalen onkede bakken at kjel
 Grunnen hetil var at ein laggt kjel
 - helst ein 3 tumens kopot kjel det
 det ondt. Raasteket hadde kappe
 indiduaad like ydet bakken, ein
 keltit og kappe. Gaule var solis det
 laagaste. Dei andre 2 higt. - Helga
 beste bryggeluisa at maad si. Ho var
 da i 20 aara. Det var omkring 1865
 Ein stot kom vatt laga og paa den vatt
 bygget lagt, 1 to, 2 to der med at bryggeluis
 det passa paa godene. Det var ein og
 gjeva paa stot firt godfmoze kare
 tie maaket. Saa skulde dei varmi
 vatte paa for blaake det upa og paa
 det tie at gro. Sinare firta

- I Nei, det er hiet alit for lang tid sidan.
- II For inntag 40 aar vort det alit. Ein og annan kan vort brygge enda. -
3. For mykje arbeid var vel hovudsaker. Kostbart vort det og. - Dei heldt paa fra kvar til ol paa forna - i lang tid. Nokre folk a la seg ikkje upp i brygginga.
- 4 Ja det vort burt a nokre mykje naa. Mange maatos brygge eitkeisal paa. Her er ein:
- 2 Pyltiss vaka (20L) 1/2 kg Kinnle ein diil
 Periskelot 1 kg Herring - ein ein hot-
 eller 1 kg Risip 1/4 kg Klauisaukket
 (Eidelen. gjed fin fooge.) - Saa blander
 ein det hot og kokar det i ei stor gryte
 i ein stukk halv time. Deretter silar
 ein det i reine kos eller byttid, og sneid
 saa til det held 30 gr - Lonka. -
- Deretter sett ein til 3 skeier med gjst,
 laist upp i lonka al eller valur. Rostodet
 ut, sett det paa varme stad saa det held
 inntag oam me vort den. Slik stund
 det 1/2 digro stundmas as fylles paa flokket
 kostart og reipisk i Kjellorin. -
- 5 Ja Tomte og andre kampfes varis. -
- 6 Ved alle kikkene. Til fol Pooske i sloablu oob.

B.

- 7 Helt kvinnfolk arbeid. Ein diil med malle
 lagginga falt nok paa kokene. Bryggja ikkje
 hamsa a fiske di tok i flinke bryggaras
 sau for paa gard til gard i den tida.
- 8 Ja me minns 2 Pyltiss, Anne Skinstang
 og Torghjog Hasin paa Su - Tveiten
 sau dei fenneke al bryggatol her i innking.
 Dei bryggja inntil 1880 og ikkje til 1910
 Ved alle kikkene, fol Pooske Gjestebot oob.

se foran

27 Nei kull og faunt grot d gjorde der ikkje det.
 28 Noa grammingen var ferdig, gikk de
 inn i et totårue, fanna der fin t
 fya i ppa i baddsløya til hinsting
 Det var ikke fpaet faunt og forsikkelig uak og
 dag i et for 3 dagn alle ekke stotikken
 paa mealmale b. Berre paa baddsløya

29 Ja, paa Baddsløya

30 Ja saa groft, at inn fant ut og nna kosa
 sou, var heilt. —

32 Ukjent at blande i noko ho, inn firtale

33 Det kunde nok treffe at inn eller
 annan hadde makt o kanda de,
 men ingen regel. —

D.

34 Spinnere av de nok kunne kappvare.
 For hadde det god die hinn legard
 for die fleke hadde hinnaleskap til
 Wamm at Ky Parlayd hinnale
 som de hadde den tid. —

35 Baa var kanna for dea noko. —

36 Hinnsta der sein tinn hofu naar
 det var kakt, kakt hofu hinnale.
 Skingal var opp ved hinntraktue
 inn vosen der var 5-6 m lange
 det skud mange slates reket ad hinn hofu de.

37. Det var brukte berre brick.

E.

38 Ein eller 2 store kappkjel av
 vi etas greke Bryggkammer som
 var fastmonn i peisen. Fokkjel
 som stod paa 3 og 4 lange fobat
 og klyggekjeid. Fokkjel = Randskjel
 Tinn, fin kloyd graa ved. Ein hainy
 ad fin brick, innkj ad dei yngste skat.

2187

39 Pungstade med falken hant - laag.
 Altydligt med strek og brygning.
 40 De omkring pinner og stog og gaa fra
 til opstillet, som nu er af det stakke
 nemt kendt fra Rindskovet, ja Raaden.
 43 Rindskovet var og adhaeltika til Raaden.
 41 oppkruket var fra Raaden og kilt ved
 var boken og Raaden. opp og lottet.
 40 og her. dafatue var adsig i boken
 42 ja borte Rindskovet, det.
 43 som var hang i borte var skuta
 og byggeten afborte til det oppgaa
 Hestebog for myr borte, men
 saa pinner som mager.
 44 pinner og borte i Rindskovet
 det borte bygget. Saa var det af
 fra som er borte. ja borte
 Raadskovet.
 45 Det borte melle; Nisskove
 46 omvirkte (Rindskovet)
 47 Nisskove borte. Nisskove
 48 man i borte og borte.
 49 borte i Rindskovet og borte
 50 Nisskove og Nisskove
 3 borte melle; borte Raaden.
 51 ja du borte (Rindskovet) og gaa og
 the borte fra Raaden borte
 52 the borte borte (Rindskovet og borte)
 53 Saa borte som Raaden var.
 54 borte, borte melle; borte.
 55 borte om Rindskovet om borte
 saa borte borte i den borte i borte og
 Altydligt i Rindskovet.
 56 Nu borte var borte og borte
 fra. Madsen borte borte.

Strek og brygning.

57 Lidleg um magan for um stob
 upp kom g'ðue bryggðue med ei
 aude med "Lipse" me skulde kunn þá.
 Skjamsak med stumle. stumle =
 raunt kunnle oet. bli med þessykke kunnle
 Hinn leu kokaski Þrikkelag og vaa
 blaendrok i Lupa Tappa i bykku
 eller Koparkefelli. —

58 Skerkt eller dragt ol fekk ein
 vet at ha life eller muggje laag
 þaa market. —

59 Moask som vort bruka sam
 60 for his griddar og Kuis. —

F

61 Det skulde vera myrkervant
 eller um kring 37 grader. —

Det stod inne i hordbyggnaden
 med þakka med Uos, Skinnfeldar
 for det maake andro g'ðue og a
 halda reg. Richtig þant vant. —

62 Þyra skotat þaa þus eller onnu. —

63 Gyt kallnak het for Gorrq.

64 Þraup upp i "Lipse" eller Þrikkelag.
 Myrkervant 36-37 grader.

65 Med þeppe og skinnfeldar. —

66 Det stod 2-3 dagar.

67 Ein hagdri ekki g'ðue suser i kaset.

68 Dem sam þauk upp var kaset.

Det var gang Þinn fallet var kvetik
 Ein tok eit drofthorag med vorum aaske
 i la eit of av lakku vor og au Ste upp
 ganga þaa det. Sette þaa g'ðue ondu
 laket þie þok þaa þyll.

Þottgjetar, kvik hadde ein þaa flokkis
 og g'ðue þie þakket av þessyk. slag.

70 Nei kunne gje he bygging av kart. -
Sitting of Uruk with faint graffiti like
71 Stenarane heis kante dei for bente dei
Det he hadde agter-er-laanke as kvarambe
72 De dars he at gaa paa. -

73 Ver karee det a atakaa ved.
Paa det i by the paa herte 'Styge he
Tanna i 'Kallatam. Skakaa a bal.
74 Dei ityge det. -
75 Nei ityge det atakaa a balen det

76 Nei augen giske for gite hoga.
Det ityge ityge aatament chee.
77 Det bygge fettey. - fante aatament
78 Nei bare det fite og aatament chee.
79 Ityge aatament chee. Tanne med helle.

80 Tanna det ityge det fite fite
75 Summar aatament chee. -
81 Det det paa fimmari 'Kallatam
Ei he ityge aatament det det helle
Uppa brike, anen det og he gote
i lang he - at for aatament.

82 Det sara ityge aat lang he he
aatament chee. -
83 Mikk bunt. fite det aatament
84 Nei ityge aatament chee.

85 Tunge aatament chee.
86 Nei Mikk det det bygge hite gote
men velle det det bygge hite gote.

B.

87 Fiel Byggemaale ojarde olet
minde gotf. Ukjendige.

88 Nei ukjent f. her. —
Svindling og skrot hat me nok
køgt nemme. —

89 Min maale brøtke 1 dagn minst
for rekke bygge. Ingen haumetgh.

90 Ja skilad mogelig. —

91 Ukjent f.

92 —————

93 —————

94 Hvilke ukjent f. her

95 Du tænke ei skal andst ut

96 Skot for lil hængelbae den.

97 Ingen drømt dog Det kunde
ikke gjennem forst ad praktisk.
Ne grunn at.

98 Ukjent f.

H. Mørd.

99-103 Mord hat ikke noe
i borte her paa mange
maanedes at. —